Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 17. decembra 2020*

„Predhodno odločanje – Nujni postopek predhodnega odločanja – Policijsko in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah – Okvirni sklep 2002/584/PNZ – Evropski nalog za prijetje – Člen 4a(1) – Postopki predaje med državami članicami – Pogoji izvršitve – Razlogi za fakultativno neizvršitev – Izjeme – Obvezna izvršitev – Kazen, izrečena v odsotnosti – Beg obdolženca – Direktiva (EU) 2016/343 – Člena 8 in 9 – Pravica biti navzoč na sojenju – Zahteve v primeru obsodbe v odsotnosti – Preverjanje pri predaji obsojenca“

V zadevi C-416/20 PPU,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (višje deželno sodišče v Hamburgu, Nemčija) z odločbo z dne 4. septembra 2020, ki je na Sodišče prispela 7. septembra 2020, v postopku v zvezi z izvršitvijo evropskih nalogov za prijetje, izdanih zoper

TR,

ob udeležbi

Generalstaatsanwaltschaft Hamburg,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi M. Vilaras, predsednik senata, N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin (poročevalec), sodniki, in K. Jürimäe, sodnica,

generalni pravobranilec: E. Tanchev,

sodna tajnica: M. Krausenböck, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 19. novembra 2020,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Generalstaatsanwaltschaft Hamburg J. Fröhlich, agent,

– za nemško vlado J. Möller, M. Hellmann in F. Halabi, agenti,

– za romunsko vlado E. Gane, L.-E. Batagoi in A. Wellman, agentke,

– za poljsko vlado B. Majczyna in J. Sawicka, agenta,

* Jezik postopka: nemščina.

– za Evropsko komisijo C. Ladenburger, M. Wasmeier in S. Grünheid, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 10. decembra 2020

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 8 in 9 Direktive (EU) 2016/343 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o krepitvi nekaterih vidikov domneve nedolžnosti in krepitvi pravice biti navzoč na sojenju v kazenskem postopku (UL 2016, L 65, str. 1).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru postopka za izvršitev evropskih nalogov za prijetje v Nemčiji, ki sta ju izdala Judecătoria Deva (prvostopenjsko sodišče v Devi, Romunija) 7. oktobra 2019 in Tribunalul Hunedoara (okrožno sodišče v Hunedoaru, Romunija) 4. februarja 2020 za izvršitev kazni odvzema prostosti, na kateri je bila oseba TR obsojena brez navzočnosti te osebe pri romunskih sodiščih.

Pravni okvir

Pravo Unije

Okvirni sklep 2002/584/PNZ

3 V uvodnih izjavah 1, od 5 do 7, 10 in 12 Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 34, in popravek v UL 2018, L 25, str. 88), kakor je bil spremenjen z Okvirnim sklepom Sveta 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009 (UL 2009, L 81, str. 24) (v nadaljevanju: Okvirni sklep 2002/584), je navedeno:

„(1) Po zaključkih Evropskega sveta iz Tampereja 15. in 16. oktobra 1999 in zlasti točke 35 teh zaključkov je treba med državami članicami odpraviti uradni postopek izročitve oseb, ki so po izrečeni končni sodbi na begu pred zakonom, in skrajšati postopek izročitve oseb, ki so osumljene kaznivega dejanja.

[…]

(5) Zastavljeni cilj [Evropske] [u]nije, da postane območje svobode, varnosti in pravice, prinaša odpravo postopka izročitve med državami članicami in njegovo nadomestitev s sistemom predaje oseb med pravosodnimi organi. Nadalje uvedba novega poenostavljenega sistema predaje osumljenih ali obsojenih oseb zaradi kazenskega pregona ali izvršitve kazni omogoča, da se odpravijo sedaj zapleteni in zamudni postopki izročitve. Tradicionalno sodelovanje, ki je doslej vladalo med državami članicami, bi moralo, v območju svobode, varnosti in pravice, v kazenskopravnih zadevah [biti nadomeščeno s sistemom] prostega pretoka pravosodnih odločitev, ki obsegajo odločitve pred izrekom kazni in pravnomočne odločbe.

(6) Evropski nalog za prijetje, kot ga predvideva ta okvirni sklep, je na področju kazenskega prava prvi konkretni ukrep izvajanja načela medsebojnega priznavanja, o katerem je Evropski svet navedel, da je ‚temeljni kamen' pravosodnega sodelovanja.

(7) Ker cilja o nadomestitvi sistema večstranske izročitve oseb, ki se je oblikoval na podlagi Evropske konvencije o izročitvi z 13. decembra 1957, ni mogoče zadostno uresničiti z enostranskim delovanjem držav članic in ga je torej, zaradi njegovega obsega in učinkov, laže uresničiti na ravni Unije, lahko Svet sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 2 Pogodbe o Evropski uniji in člena 5 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti. V skladu z načelom proporcialnosti, kakor je predstavljeno v slednjem členu, ta okvirni sklep ne presega okvirov tega, kar je potrebno za uresničitev tega cilja.

[…]

(10) Mehanizem evropskega naloga za prijetje temelji na visoki stopnji zaupanja med državami članicami. Njegovo izvajanje se lahko zaustavi samo v primeru resnih in nenehnih kršitev načel iz člena 6(1) Pogodbe o Evropski uniji ene od držav članic, ki jih ugotovi Svet na podlagi člena 7(1) omenjene pogodbe s posledicami, navedenimi v členu 7(2) te pogodbe.

[…]

(12) Ta okvirni sklep spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki jih priznava člen 6 [EU] in jih izraža Listina o temeljnih pravicah Evropske unije, zlasti Poglavje VI Listine. […]“

4 Člen 1 tega okvirnega sklepa, naslovljen „Opredelitev evropskega naloga za prijetje in obveznost njegove izvršitve“, določa:

„1. Evropski nalog za prijetje je sodna odločba, ki jo izda država članica z namenom prijetja in predaje zahtevane osebe s strani druge države članice z namenom uvesti kazenski postopek ali izvršiti kazen zapora ali ukrep, vezan na odvzem prostosti.

2. Države članice izvršijo vsak evropski nalog za prijetje na osnovi načela medsebojnega priznavanja in v skladu z določbami tega okvirnega sklepa.

3. Ta okvirni sklep ne spreminja obveznosti, ki izhajajo iz spoštovanja temeljnih pravic in temeljnih pravnih načel iz člena 6 [EU].“

5 Člen 4a navedenega okvirnega sklepa, naslovljen „Odločbe, izdane na podlagi sojenja, na katerem zadevna oseba ni bila osebno navzoča“, določa:

„1. Izvršitveni sodni organ lahko prav tako zavrne izvršitev evropskega naloga za prijetje, ki je bil izdan za izvršitev zaporne kazni ali ukrepa, ki vključuje odvzem prostosti, če oseba ni bila osebno navzoča na sojenju, ki se je zaključilo z odločbo, razen če je v evropskem nalogu za prijetje navedeno, da je bila oseba v skladu z dodatnimi procesnimi zahtevami, določenimi v nacionalnem pravu odreditvene države članice:

(a) pravočasno
   (i) osebno povabljena in tako obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja, ki se je zaključilo z odločbo, ali če je bila zadevna oseba dejansko kako drugače uradno obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja, in sicer tako, da je mogoče nedvoumno sklepati, da je bila ta oseba seznanjena z načrtovanim sojenjem,

   in
   (ii) obveščena, da se odločba lahko izreče, če se sojenja ne udeleži,

ali

(b) je bila seznanjena z načrtovanim sojenjem in je pooblastila pravnega zastopnika, ki ga je imenovala sama ali ga je imenovala država, da jo zastopa na sojenju, in jo je ta zastopnik na sojenju dejansko zastopal,

ali

(c) potem ko ji je bila vročena odločba in je bila izrecno obveščena o pravici do ponovnega sojenja ali pritožbe, v kateri ima pravico sodelovati, ki omogoča, da se vsebina zadeve skupaj z novimi dokazi ponovno preučijo [preuči] in ki lahko privede do spremembe prvotne odločbe:
   (i) izrecno izjavila, da ne izpodbija odločbe,

   ali
   (ii) ni zahtevala ponovnega sojenja ali vložila pritožbe v ustreznem roku,

   ali

(d) ji odločba ni bila osebno vročena, ampak:
   (i) ji bo osebno vročena nemudoma po predaji in bo izrecno obveščena o pravici do ponovnega sojenja ali pritožbe, v kateri ima pravico sodelovati, ki omogoča, da se vsebina zadeve skupaj z novimi dokazi ponovno preučijo [preuči,] in ki lahko privede do spremembe prvotne odločbe,

   in
   (ii) bo obveščena o roku, v katerem mora zahtevati ponovno sojenje ali vložiti pritožbo, kakor je navedeno v zadevnem evropskem nalogu za prijetje.

2. Če se evropski nalog za prijetje izda za izvršitev zaporne kazni ali ukrepa, ki vključuje odvzem prostosti, pod pogoji iz odstavka 1(d), zadevna oseba pa predhodno ni prejela uradnega obvestila o kazenskem postopku zoper njo, lahko ta oseba, ko je obveščena o vsebini evropskega naloga za prijetje, pred predajo zahteva izvod sodbe. Takoj ko je odreditveni organ obveščen o zahtevi, prek izvršitvenega organa iskani osebi zagotovi izvod sodbe. Postopek predaje ali izdaja sklepa o izvršitvi evropskega naloga za prijetje se zaradi takšne zahteve s strani iskane osebe ne odloži. Sodba se zadevni osebi izroči zgolj v informativne namene; ta izročitev se ne šteje za uradno vročitev sodbe niti ne vpliva na roke v zvezi z zahtevo za ponovno sojenje ali vložitvijo pritožbe.

3. Če se oseba preda pod pogoji iz odstavka 1(d) in če je ta oseba zahtevala ponovno sojenje ali je vložila pritožbo, se pridržanje osebe, ki čaka na ponovno sojenje ali postopek pritožbe, pregleduje redno ali na njeno zahtevo, in sicer v skladu s pravom odreditvene države članice, dokler ni postopek ponovnega sojenja ali pritožbe zaključen. Takšen pregled zlasti vključuje možnost opustitve ali prekinitve pridržanja. Ponovno sojenje ali postopek pritožbe se začne po preteku ustreznega časa od po predaje [po predaji].“

Okvirni sklep 2009/299

6 V uvodni izjavi 1 Okvirnega sklepa Sveta 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009 o spremembi okvirnih sklepov 2002/584/PNZ, 2005/214/PNZ, 2006/783/PNZ, 2008/909/PNZ in 2008/947/PNZ zaradi krepitve procesnih pravic oseb ter spodbujanja uporabe načela vzajemnega priznavanja odločb, izdanih na sojenju v odsotnosti zadevne osebe (UL 2009, L 81, str. 24), je navedeno:

„(1) Pravica obtoženca, da je osebno navzoč na sojenju, je zagotovljena s pravico do poštenega sojenja iz člena 6 Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kakor jo razlaga Evropsko sodišče za človekove pravice. Prav tako je Sodišče določilo, da pravica obtoženca do tega, da je osebno navzoč na sojenju, ni absolutna ter da se lahko obtoženec pod nekaterimi pogoji po lastni volji izrecno ali molče, vendar nedvoumno, odpove tej pravici."

Direktiva 2016/343

7 V uvodnih izjavah 33 in 35 Direktive 2016/343 je navedeno:

„(33) Pravica do poštenega sojenja je eno od osnovnih načel v demokratični družbi. Pravica osumljenih ali obdolženih oseb, da so navzoče na sojenju, temelji na navedeni pravici in bi morala biti zagotovljena po vsej Uniji.

[…]

(35) Pravica osumljenih ali obdolženih oseb, da so navzoče na sojenju, ni absolutna. Osumljene ali obdolžene osebe bi morale imeti možnost, da se pod nekaterimi pogoji izrecno ali molče, vendar nedvoumno, odpovejo tej pravici."

8 Člen 8 navedene direktive, naslovljen „Pravica biti navzoč na sojenju", določa:

„1. Države članice zagotovijo, da imajo osumljene in obdolžene osebe pravico biti navzoče na svojem sojenju.

2. Države članice lahko določijo, da lahko sojenje, na podlagi katerega se lahko izda odločba, s katero se ugotovi, ali je osumljena ali obdolžena oseba kriva ali nedolžna, poteka brez navzočnosti te osebe, če:

(a) je bila osumljena ali obdolžena oseba pravočasno obveščena o sojenju in o posledicah izostanka; ali

(b) osumljeno ali obdolženo osebo, ki je bila o sojenju obveščena, zastopa pooblaščeni odvetnik, ki ga je imenovala osumljena ali obdolžena oseba ali država.

3. Odločba, sprejeta v skladu z odstavkom 2, se lahko izvrši zoper zadevno osumljeno ali obdolženo osebo.

4. Če države članice omogočajo sojenje brez navzočnosti osumljene ali obdolžene osebe, vendar ni mogoče izpolniti pogojev iz odstavka 2 tega člena, ker osumljene ali obdolžene osebe kljub razumnemu prizadevanju ni mogoče najti, države članice lahko določijo, da se odločba vseeno lahko izda in izvrši. Države članice v tem primeru zagotovijo, da so osumljene ali obdolžene osebe, ko so obveščene o odločitvi, zlasti v trenutku, ko so prijete, obveščene tudi o možnosti, da izpodbijajo to odločitev in da imajo pravico do novega sojenja ali drugega pravnega sredstva, v skladu s členom 9.

5. Ta člen ne posega v nacionalna pravila, ki določajo, da lahko sodnik ali pristojno sodišče začasno izključi osumljeno ali obdolženo osebo iz sojenja, če je to potrebno zaradi interesa zagotavljanja pravilnega poteka kazenskega postopka, pod pogojem, da se spoštujejo pravice obrambe.

6. Ta člen ne posega v nacionalna pravila, ki določajo, da se postopek ali nekatere njegove faze izvajajo pisno, pod pogojem, da je to skladno s pravico do poštenega sojenja.“

9 Člen 9 te direktive, naslovljen „Pravica do novega sojenja“, določa:

„Če osumljene ali obdolžene osebe niso bile prisotne na svojem sojenju in pogoji iz člena 8(2) niso bili izpolnjeni, države članice zagotovijo, da imajo zadevne osebe pravico do novega sojenja ali drugega pravnega sredstva, ki omogoča, da se ponovno vsebinsko odloči o zadevi, vključno s preučitvijo novih dokazov, ter lahko privede do spremembe prvotne odločbe. V zvezi s tem države članice zagotovijo, da imajo te osumljene in obdolžene osebe pravico biti navzoče, učinkovito sodelovati v skladu s postopki po nacionalnem pravu in uveljavljati pravice obrambe.“

Nemško pravo

10 Člen 83 Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (zakon o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah) z dne 23. decembra 1982 (BGBl. 1982 I, str. 2071) v različici, objavljeni 27. junija 1994 (BGBl. 1994 I, str. 1537), določa:

„(1) Izročitev je izključena, kadar

[…]

3) v primeru zahteve za izvršitev kazni obsojenec na obravnavi ni bil osebno navzoč na sojenju, ki se je zaključilo z obsodbo […]

(2) Ne glede na točko 3 odstavka 1 je izročitev zakonita, če

1. je bil obsojenec
   (a) pravočasno
      (aa) osebno povabljen na sojenje, ki se je zaključilo s sodbo, ali
      (bb) dejansko kako drugače uradno obveščen o predvidenem datumu in kraju sojenja, in sicer tako, da je mogoče nedvoumno sklepati, da je bil obsojenec seznanjen z načrtovanim sojenjem; in
   (b) obveščen, da se sodba lahko izreče, če se sojenja ne udeleži,

2. se obsojenec, ki je bil seznanjen s postopkom, ki poteka zoper njega in v katerem sodeluje odvetnik, izmika osebnemu vabljenju s tem, da pobegne, ali

3. je obsojenec, ki je bil seznanjen z načrtovanim sojenjem, pooblastil odvetnika, da ga zastopa na sojenju, in ga je ta odvetnik na sojenju dejansko zastopal.

[…]

(4) Ne glede na odstavek 1, točka 3, je izročitev zakonita tudi, če je sodba obsojencu osebno vročena nemudoma po predaji državi članici prosilki in je obsojenec izrecno obveščen o pravici do ponovnega sojenja ali pritožbe iz odstavka 3, drugi stavek, in o za to določenih rokih.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

11 Iz predloga za sprejetje predhodne odločbe je razvidno, da sta bila predložitvenemu sodišču, in sicer Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (višje deželno sodišče v Hamburgu, Nemčija), predložena dva evropska naloga za prijetje, ki sta ju romunska organa izdala 7. oktobra 2019 oziroma 4. februarja 2020 za predajo osebe TR, romunskega državljana, za izvršitev kazni odvzema prostosti, na kateri sta ga romunski sodišči obsodili brez navzočnosti te osebe. Trenutno je oseba TR od 31. marca 2020 v izročitvenem priporu v Hamburgu (Nemčija).

12 Romunski sodišči sta osebo TR:

– prvič, pravnomočno obsodili v odsotnosti zaradi treh kaznivih dejanj grožnje in kaznivega dejanja požiga na kazen odvzema prostosti šestih let in šestih mesecev in na 1832 dni zapora, znižano za že prestano kazen zapora za obdobje od 1. januarja 2016 do 14. aprila 2017, ter 48 dodatnih dni zaradi storitve kaznivih dejanj izsiljevanja in poškodovanja tuje stvari (kot povratnik);

– drugič, pravnomočno obsodili v odsotnosti na kazen odvzema prostosti štirih let, pri čemer mora še prestati 2 leti in 4 mesece, zvišana za preostanek kazni 1786 dni, ki izhaja iz druge obsodbe, zaradi storitve kaznivih dejanj oblikovanja hudodelske združbe, neupravičenega prometa s prepovedanimi drogami, storjenega v hudodelski združbi, dve kaznivi dejanji zoper varnost javnega prometa in lahke telesne poškodbe.

13 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da je oseba TR oktobra 2018 pobegnila in odšla v Nemčijo, da bi se izognila kazenskemu pregonu, ki je bil zoper njo uveden v Romuniji in ki je privedel do obsodb iz prejšnje točke te sodbe.

14 Romunska organa sta na podlagi zahteve za informacije obvestila generalno državno tožilstvo v Hamburgu, da v zvezi s kazenskima obsodbama, za kateri sta bila izdana evropska naloga za prijetje z dne 7. oktobra 2019 in 4. februarja 2020, obdolženec ni mogel biti osebno povabljen na znani naslov prebivališča v Romuniji. Zato naj bi bilo v skladu z romunskim pravom uradno obvestilo vsakič puščeno na naslovu obdolženca, saj je v romunskem pravu določeno, da se šteje, da so vabila vročena po izteku desetdnevnega roka.

15 Romunska organa sta dodala, da so obdolženca v obeh postopkih, v katerih sta bili izrečeni navedeni obsodbi, na prvi stopnji zastopali odvetniki, ki si jih je izbral sam, in da so v pritožbenem postopku obdolženca zastopali odvetniki, ki sta jih po uradni dolžnosti postavili sodišči.

16 Iz evropskega naloga za prijetje, ki ga je izdalo Judecătoria Deva (prvostopenjsko sodišče v Devi, Romunija), in dodatnih informacij, predloženih 20. maja 2020, je razvidno, da oseba TR, čeprav je vedela za postopek, ki je potekal zoper njo, ni bila navzoča niti na prvi stopnji pred tem sodiščem niti na sojenju v pritožbenem postopku pred Curtea de Apel Alba Iulia (pritožbeno sodišče v Albi Iulii, Romunija), temveč je ta oseba, ki je bila seznanjena z načrtovanim sojenjem pred Judecătoria Deva (prvostopenjsko sodišče v Devi, Romunija), pooblastila odvetnico, ki si jo je izbrala sama in jo je dejansko zastopala na prvi stopnji. Osebo TR je na sojenju v pritožbenem postopku zastopala odvetnica, postavljena po uradni dolžnosti.

17 Romunska organa pa sta zavrnila zahtevo nemških organov za zagotovitev obnove zadevnih kazenskih postopkov, saj je bila oseba TR pravilno vabljena in kazenske obsodbe tako niso mogle biti predmet izrednega pravnega sredstva na podlagi romunskega zakonika o kazenskem postopku.

18 Predložitveno sodišče je s sklepom z dne 28. maja 2020 v skladu z nemško ureditvijo, ki se uporablja, dovolilo predajo osebe TR Republiki Romuniji na podlagi evropskih nalogov za prijetje z dne 7. oktobra 2019 in 4. februarja 2020. V zvezi s tem je predložitveno sodišče menilo, da je predaja osebe zaradi izvršitve kazni sicer načeloma izključena, če ta oseba ni bila osebno navzoča na sojenju,

ki se je zaključilo z obsodbo, vendar se je oseba TR izmikala osebnemu vabljenju v Romuniji s tem, da je pobegnila v Nemčijo. Poleg tega naj bi bila oseba TR dobro seznanjena s postopkoma, ki se nanašata nanjo in v katerih jo je zastopal odvetnik.

19 Oseba TR je izročitvi ugovarjala in ni pristala na poenostavljeno izročitev, določeno v členu 41 zakona o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah.

20 Oseba TR izpodbija sklep z dne 28. maja 2020, s katerim je bila odrejena njena izročitev, ker naj njena predaja Republiki Romuniji ne bi bila zakonita, ker ji romunski organi niso zagotovili pravice do obnove zadevnih kazenskih postopkov, saj naj tak neobstoj jamstva ne bi bil v skladu s členoma 8 in 9 Direktive 2016/343.

21 V teh okoliščinah je Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (višje deželno sodišče v Hamburgu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba določbe Direktive [EU] 2016/343, zlasti njenih členov 8 in 9, v okviru odločanja, ali naj neka država članica Evropske unije obsojeno osebo, ki na sojenju ni bila navzoča, zaradi kazenskega pregona preda drugi državi članici, razlagati tako, da je dopustnost predaje – zlasti v tako imenovanem primeru bega – odvisna od tega, ali država prosilka izpolnjuje pogoje, ki jih določa ta direktiva?“

Nujni postopek

22 Predložitveno sodišče Sodišču predlaga, naj se predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po nujnem postopku predhodnega odločanja, ki je določen v členu 107 Poslovnika Sodišča.

23 Glede tega je treba na prvem mestu ugotoviti, da se vprašanje, ki ga je postavilo predložitveno sodišče, nanaša tako na razlago Okvirnega sklepa 2002/584 kot na razlago Direktive 2016/343, ki spadata na področja iz naslova V tretjega dela Pogodbe DEU, ki se nanaša na območje svobode, varnosti in pravice. Zato se zanj lahko uporabi nujni postopek predhodnega odločanja.

24 Na drugem mestu je treba glede merila nujnosti v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča upoštevati okoliščino, da je osebi, na katero se nanaša postopek v glavni stvari, trenutno odvzeta prostost in da je njeno nadaljnje trajanje pripora odvisno od rešitve spora o glavni stvari (sodba z dne 28. novembra 2019, Spetsializirana prokuratura, C-653/19 PPU, EU:C:2019:1024, točka 22).

25 V obravnavani zadevi je iz elementov spisa, ki je na voljo Sodišču, razvidno, da nujnost v smislu člena 107(2) Poslovnika izhaja iz morebitnih resnih posledic, ki bi jih lahko imela pozna odločitev za osebo, za katero sta bila izdana evropska naloga za prijetje, h katerih izvršiti je pozvano predložitveno sodišče, zlasti zaradi odvzema prostosti, ker je ta oseba v izročitvenem priporu v Hamburgu od 31. marca 2020, in da sta njena predaja Republiki Romuniji ali njena izpustitev odvisna od odgovora na vprašanje za predhodno odločanje, ki je predloženo Sodišču.

26 V teh okoliščinah je četrti senat Sodišča 23. septembra 2020 na predlog sodnika poročevalca in po opredelitvi generalnega pravobranilca odločil, da ugodi predlogu predložitvenega sodišča, naj se predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po nujnem postopku predhodnega odločanja.

Vprašanje za predhodno odločanje

27 Uvodoma je treba opozoriti, da mora Sodišče v skladu z ustaljeno sodno prakso v okviru postopka sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, ki je uveden s členom 267 PDEU, nacionalnemu sodišču podati koristen odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča. Za to mora Sodišče po potrebi preoblikovati predložena vprašanja (sodba z dne 2. aprila 2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, točka 43 in navedena sodna praksa).

28 V obravnavani zadevi je iz predloga za sprejetje predhodne odločbe razvidno, da mora predložitveno sodišče odločiti o dopustnosti predaje osebe TR romunskim organom na podlagi določb člena 83 zakona o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah, s katerimi se v nemškem pravu izvaja člen 4a Okvirnega sklepa 2002/584.

29 Predložitveno sodišče meni, da so pogoji, potrebni za tako predajo, izpolnjeni, ker se je po eni strani ta oseba ob poznavanju dejstev izmikala postopkom, v katerih sta bila izdana evropska naloga za prijetje, ki ju mora to sodišče izvršiti, tako da je pobegnila v Nemčijo, in se s tem izmikala osebnemu vabljenju, po drugi strani pa je navedeno osebo v okviru teh postopkov na prvi stopnji zastopala odvetnica, ki si jo je izbrala sama, na sojenju v pritožbenem postopku pa odvetnica, ki sta jo po uradni dolžnosti postavili sodišči. Oseba TR pa je pred tem sodiščem trdila, da ta predaja ni zakonita glede na zahteve iz členov 8 in 9 Direktive 2016/343, ker naj ne bi bilo nobenega zagotovila za obnovo kazenskih postopkov zoper njo v Romuniji.

30 V teh okoliščinah je treba postavljeno vprašanje razumeti tako, da se nanaša na vprašanje, ali je treba člen 4a Okvirnega sklepa 2002/584 razlagati tako, da lahko izvršitveni pravosodni organ zavrne izvršitev evropskega naloga za prijetje, ki je bil izdan za izvršitev zaporne kazni ali ukrepa, ki vključuje odvzem prostosti, kadar se je zadevna oseba izmikala osebnemu vabljenju in ni bila osebno navzoča na sojenju, ker je pobegnila v izvršitveno državo članico, zgolj zato, ker ta oseba nima zagotovila, da se bo v primeru predaje odreditveni državi članici spoštovala pravica do novega sojenja, kot je določena v členih 8 in 9 Direktive 2016/343.

31 Opozoriti je treba, da je cilj Okvirnega sklepa 2002/584, kot izhaja zlasti iz člena 1(1) in (2) ter uvodne izjave 5 tega okvirnega sklepa, nadomestitev multilateralnega sistema izročitve, ki se je oblikoval na podlagi Evropske konvencije o izročitvi, podpisane v Parizu 13. decembra 1957, s sistemom predaje obsojenih ali osumljenih oseb med pravosodnimi organi zaradi izvršitve kazni ali kazenskega pregona, pri čemer zadnjenavedeni sistem temelji na načelu medsebojnega priznavanja (sodbi z dne 29. januarja 2013, Radu, C-396/11, EU:C:2013:39, točka 33, in z dne 11. marca 2020, SF (Evropski nalog za prijetje – jamstvo vrnitve v izvršitveno državo), C-314/18, EU:C:2020:191, točka 37 in navedena sodna praksa).

32 Namen navedenega okvirnega sklepa je torej, da se z uvedbo novega poenostavljenega in učinkovitejšega sistema predaje oseb, ki so obsojene ali osumljene storitve kaznivega dejanja, poenostavi in pospeši pravosodno sodelovanje in da se tako prispeva k uresničitvi cilja, zastavljenega za Unijo, da postane prostor svobode, varnosti in pravice, pri čemer se opira na visoko stopnjo zaupanja, ki mora obstajati med državami članicami (sodbi z dne 26. februarja 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, točka 37, in z dne 24. septembra 2020, Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Pravilo specialnosti), C-195/20 PPU, EU:C:2020:749, točka 32 in navedena sodna praksa).

33 Na področju, ki je urejeno z Okvirnim sklepom 2002/584, je načelo medsebojnega priznavanja – ki, kot je razvidno zlasti iz uvodne izjave 6 tega okvirnega sklepa, pomeni „temeljni kamen“ pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah – uporabljeno v členu 1(2) tega okvirnega sklepa, v katerem je določeno pravilo, da države članice izvršijo vsak evropski nalog za prijetje na osnovi načela medsebojnega priznavanja in v skladu z določbami navedenega okvirnega sklepa. V skladu z določbami navedenega okvirnega sklepa lahko namreč države članice zavrnejo izvršitev takega naloga le v primerih obvezne neizvršitve iz člena 3 tega okvirnega sklepa in v primerih fakultativne

neizvršitve, naštetih v členih 4 in 4a Okvirnega sklepa 2002/584. Poleg tega lahko izvršitveni pravosodni organ izvršitev evropskega naloga za prijetje podredi le pogojem, ki so našteti v členu 5 Okvirnega sklepa 2002/584 (sodba z dne 26. februarja 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, točka 38 in navedena sodna praksa).

34 Zato je, medtem ko je izvršitev evropskega naloga za prijetje načelo, zavrnitev izvršitve zasnovana kot izjema, ki jo je treba razlagati ozko (sodba z dne 25. julija 2018, Minister for Justice and Equality (Pomanjkljivosti v pravosodnem sistemu), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, točka 41 in navedena sodna praksa).

35 Natančneje v zvezi s primerom, v katerem se evropski nalog za prijetje nanaša na izvršitev kazni, izrečene v odsotnosti, je člen 5(1) Okvirnega sklepa v svoji prvotni različici iz Okvirnega sklepa 2002/584 določal pravilo, v skladu s katerim je lahko izvršitvena država članica za predajo zadevne osebe v takem položaju določila pogoj jamstva nove obravnave zadeve ob navzočnosti te osebe v odreditveni državi članici (sodba z dne 10. avgusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, točka 52).

36 Ta določba je bila razveljavljena z Okvirnim sklepom 2009/299 in v Okvirnem sklepu 2002/584 nadomeščena z novim členom 4a, ki možnost zavrnitve izvršitve evropskega naloga za prijetje omejuje tako, da natančno in enotno našteva pogoje, pod katerimi se priznanje in izvršitev odločbe, izdane v sojenju, na katerem zadevna oseba ni bila osebno navzoča, ne smeta zavrniti (sodba z dne 10. avgusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, točka 53 in navedena sodna praksa).

37 Navedeni člen 4a harmonizira pogoje za izvršitev evropskega naloga za prijetje v primeru obsodbe v odsotnosti, ki odraža strinjanje vseh držav članic glede obsega, ki ga je treba na podlagi prava Unije priznati procesnim pravicam oseb, obsojenih v odsotnosti, za katere je bil izdan evropski nalog za prijetje (sodba z dne 26. februarja 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, točka 62).

38 Kot izhaja iz besedila člena 4a(1) Okvirnega sklepa 2002/584, ima izvršitveni pravosodni organ možnost zavrniti izvršitev evropskega naloga za prijetje, ki je bil izdan za izvršitev zaporne kazni ali ukrepa, ki vključuje odvzem prostosti, če oseba ni bila osebno navzoča na sojenju, ki se je zaključilo z odločbo, razen če ni v evropskem nalogu za prijetje navedeno, da so izpolnjeni pogoji iz točk od (a) do (d) te določbe (sodba z dne 10. avgusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, točka 54 in navedena sodna praksa).

39 Namen člena 4a Okvirnega sklepa 2002/584 je zagotoviti visoko raven varstva in izvršitvenemu organu omogočiti, da opravi predajo zadevne osebe kljub njeni nenavzočnosti na sojenju, ki se je zaključilo z obsodbo, pri tem pa v celoti spoštovati njeno pravico do obrambe (sodba z dne 10. avgusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, točka 58).

40 Kot je sodišče že razsodilo, je zakonodajalec Unije izbral rešitev, ki sestoji iz izčrpne določitve primerov, v katerih je treba šteti, da evropski nalog za prijetje, ki je bil izdan za izvršitev odločbe, izdane v odsotnosti, ne krši pravice do obrambe (glej v tem smislu sodbo z dne 26. februarja 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, točka 44).

41 Iz tega izhaja, da mora izvršitveni pravosodni organ evropski nalog za prijetje izvršiti, čeprav zadevna oseba ni bila navzoča na sojenju, ki se je zaključilo z odločbo, če se ugotovi obstoj ene od okoliščin iz člena 4a(1)(a), (b), (c) ali (d) Okvirnega sklepa 2002/584 (sodba z dne 10. avgusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, točka 55).

42 Poleg tega je Sodišče razsodilo, da člen 4a(1) Okvirnega sklepa 2002/584 ne krši niti pravice do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja niti pravice do obrambe, ki ju zagotavljata člena 47 in 48(2) Listine o temeljnih pravicah, in da je torej v skladu z zahtevami iz te listine (glej v tem smislu sodbo z dne 26. februarja 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, točki 53 in 54).

43 V zvezi z Direktivo 2016/343, na katero se sklicuje predložitveno sodišče, je treba navesti, da člen 8(1) te direktive določa pravico osumljenih in obdolženih oseb, da so navzoče na sojenju. Vendar lahko države članice v skladu z odstavkom 2 tega člena določijo, da lahko sojenje, na podlagi katerega se lahko izda odločba, s katero se ugotovi, ali je osumljena ali obdolžena oseba kriva ali nedolžna, poteka brez navzočnosti te osebe, če so izpolnjeni pogoji iz tega odstavka.

44 Poleg tega v skladu s členom 9 navedene direktive, če osumljene ali obdolžene osebe niso bile prisotne na svojem sojenju in pogoji iz člena 8(2) Direktive 2016/343 niso bili izpolnjeni, države članice zagotovijo, da imajo zadevne osebe pravico do novega sojenja ali drugega pravnega sredstva, ki omogoča, da se ponovno vsebinsko odloči o zadevi, vključno s preučitvijo novih dokazov, ter lahko privede do spremembe prvotne odločbe.

45 Ugotoviti pa je treba, da Okvirni sklep 2002/584 vsebuje posebno določbo, to je člen 4a, ki se nanaša prav na primer evropskega naloga za prijetje, ki je bil izdan za izvršitev zaporne kazni ali ukrepa, ki vključuje odvzem prostosti, ki se nanaša na osebo, ki ni bila osebno navzoča na sojenju, ki se je zaključilo z odločbo, s katero je bila izrečena ta kazen ali ta ukrep.

46 V tem okviru morebitna neskladnost nacionalnega prava odreditvene države članice z določbami Direktive 2016/343 ne more biti razlog, ki bi lahko privedel do zavrnitve izvršitve evropskega naloga za prijetje.

47 Sklicevanje na določbe direktive, da bi se preprečila izvršitev evropskega naloga za prijetje, bi namreč omogočilo obiti sistem, vzpostavljen z Okvirnim sklepom 2002/584, ki izčrpno določa razloge za neizvršitev. To še toliko bolj drži, ker Direktiva 2016/343 ne vsebuje določb, ki bi se uporabljale za izdajo in izvršitev evropskih nalogov za prijetje, kot je generalni pravobranilec v bistvu ugotovil v točkah 62 in 63 sklepnih predlogov.

48 Poleg tega je treba opozoriti, da je Sodišče razsodilo, da je treba, če je odreditvena država članica določila kazenski postopek, ki zajema več stopenj sodnega varstva in v katerem se tako lahko izdajo zaporedne sodne odločbe, od katerih je bila vsaj ena izdana v odsotnosti, pojem „sojenje, ki se je zaključilo z odločbo“, v smislu člena 4a(1) Okvirnega sklepa 2002/584 razlagati tako, da se nanaša zgolj na stopnjo, ob koncu katere je bila izdana odločba, s katero je bilo po ponovni vsebinski preučitvi dejanskih in pravnih okoliščin zadeve pravnomočno odločeno o krivdi zadevne osebe in o njeni obsodbi na kazen, kot je ukrep odvzema prostosti (sodba z dne 10. avgusta 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, točka 98).

49 V obravnavani zadevi so pogoji iz člena 4a Okvirnega sklepa 2002/584, ki vzbujajo dvom, ki ga ni bilo mogoče izključiti z odgovori, ki jih je Sodišče prejelo na vprašanja, ki jih je postavilo na obravnavi, pogoji za uradno in dejansko obvestitev osebe TR ter pooblastilo, ki ga je oseba TR dala odvetnikom, ki sta ju romunski sodišči postavili po uradni dolžnosti. Po navedbah predložitvenega sodišča sta bila evropska naloga za prijetje, navedena v točki 12 te sodbe, izdana na podlagi dveh sodb, izdanih v pritožbenih postopkih. Oseba TR naj ne bi bila navzoča na sojenju v pritožbenem postopku in naj bi jo zastopala odvetnica, postavljena po uradni dolžnosti. Iz teh navedb pa izhaja, da je bila oseba TR vsaj v zvezi z enim od postopkov na prvi stopnji seznanjena z načrtovanim sojenjem, je pooblastila pravnega zastopnika, ki ga je imenovala sama, da jo zastopa na sojenju, in jo je ta zastopnik na sojenju dejansko zastopal.

50 Iz tega sledi, da mora predložitveno sodišče, ki mora preveriti, ali so izpolnjeni pogoji za morebitno uporabo člena 4a Okvirnega sklepa 2002/584 v zadevi, o kateri odloča, najprej ugotoviti, ali sta postopka zoper osebo TR na prvi stopnji ali v pritožbenem postopku zajeta s pojmom „sojenje, ki se je zaključilo z odločbo“, v smislu člena 4a(1) Okvirnega sklepa 2002/584, kot ga razlaga Sodišče, in nato preučiti, ali so navedeni pogoji izpolnjeni v zvezi z vsakim od teh postopkov.

51 Če bi izvršitveni pravosodni organ menil, da pogoji iz člena 4a(1)(a) ali (b) navedenega okvirnega sklepa, ki navedenemu organu preprečujejo zavrnitev izvršitve evropskega naloga za prijetje, niso izpolnjeni, lahko ta – saj člen 4a navedenega okvirnega sklepa določa primer fakultativne neizvršitve tega naloga – vsekakor upošteva druge okoliščine, na podlagi katerih se lahko prepriča, da predaja zadevne osebe ne pomeni kršitve njene pravice do obrambe, in jo preda odreditveni državi članici (glej v tem smislu sodbo z dne 24. maja 2016, Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, točka 50).

52 V okviru takšne presoje lahko izvršitveni pravosodni organ tako upošteva ravnanje zadevne osebe. V tej fazi postopka predaje bi bilo namreč mogoče posebno pozornost nameniti zlasti dejstvu, da se je zadevna oseba poskušala izogniti vročitvi nanjo naslovljene informacije (glej v tem smislu sodbo z dne 24. maja 2016, Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, točka 51) ali da se je poskušala izogniti tudi vsakršnemu stiku z odvetnikoma, ki sta ju romunski sodišči postavili po uradni dolžnosti.

53 Prav tako lahko izvršitveni pravosodni organ upošteva tudi okoliščino, navedeno v predlogu za sprejetje predhodne odločbe pred Sodiščem, da naj bi oseba TR vložila pritožbo zoper prvostopenjski odločbi, kar bi potrjevalo, da je odvetniku podelila v romunskem pravu veljavno pooblastilo.

54 Če bi se izkazalo, da so s pojmom „sojenje, ki se je zaključilo z odločbo“, v smislu člena 4a(1) Okvirnega sklepa 2002/584 zajeti postopki na prvi stopnji, in ne pritožbeni postopki, iz navedb, povzetih v točki 49 te sodbe, izhaja, da so pogoji iz člena 4a(1)(b) Okvirnega sklepa 2002/584, kar mora preveriti predložitveno sodišče, izpolnjeni vsaj glede ene odločbe, ki je podlaga za enega od evropskih nalogov za prijetje iz postopka v glavni stvari, tako da predložitveno sodišče izvršitve tega naloga za prijetje na podlagi člena 4a Okvirnega sklepa 2002/584 ne sme zavrniti.

55 Vendar je treba navesti, da nezmožnost sklicevanja na Direktivo 2016/343, da bi se preprečila izvršitev evropskega naloga za prijetje, razen razlogov za neizvršitev iz Okvirnega sklepa 2002/584, nikakor ne vpliva na absolutno obveznost odreditvene države članice, da v svojem pravnem redu spoštuje vse določbe prava Unije, vključno z Direktivo 2016/343. Ker se je rok za prenos te direktive, odvisno od primera, iztekel, se lahko zadevna oseba, če je bila predana odreditveni državi članici, pred sodišči te države članice sklicuje na določbe navedene direktive, ki so z vidika vsebine nepogojne in dovolj natančne, če ta država v predpisanem roku te direktive ni prenesla ali če je ni prenesla pravilno (glej v tem smislu sodbi z dne 15. februarja 2017, British Film Institute, C-592/15, EU:C:2017:117, točka 13, in z dne 4. oktobra 2018, Link Logistik N&N, C-384/17, EU:C:2018:810, točka 47).

56 Iz vseh zgoraj navedenih preudarkov izhaja, da je treba člen 4a Okvirnega sklepa 2002/584 razlagati tako, da izvršitveni pravosodni organ ne sme zavrniti izvršitve evropskega naloga za prijetje, ki je bil izdan za izvršitev zaporne kazni ali ukrepa, ki vključuje odvzem prostosti, kadar se je zadevna oseba izmikala osebnemu vabljenju in ni bila osebno navzoča na sojenju, ker je pobegnila v izvršitveno državo članico, zgolj zato, ker ta oseba nima zagotovila, da se bo v primeru predaje odreditveni državi članici spoštovala pravica do novega sojenja, kot je določena v členih 8 in 9 Direktive 2016/343.

Stroški

57 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Člen 4a Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami, kakor je bil spremenjen z Okvirnim sklepom Sveta 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009, je treba razlagati tako, da izvršitveni pravosodni organ ne sme zavrniti izvršitve evropskega naloga za prijetje, ki je bil izdan za

izvršitev zaporne kazni ali ukrepa, ki vključuje odvzem prostosti, kadar se je zadevna oseba izmikala osebnemu vabljenju in ni bila osebno navzoča na sojenju, ker je pobegnila v izvršitveno državo članico, zgolj zato, ker ta oseba nima zagotovila, da se bo v primeru predaje odreditveni državi članici spoštovala pravica do novega sojenja, kot je določena v členih 8 in 9 Direktive (EU) 2016/343 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o krepitvi nekaterih vidikov domneve nedolžnosti in krepitvi pravice biti navzoč na sojenju v kazenskem postopku.

Podpisi